

U PETROVOVÝCH ŘÁDÍ CHŘIPKA

Alexej
Salnikov

přeložila
Alena Machoninová

U Petrovových řádí chřipka

Vyšlo také v tištěné verzi

Alexej Salnikov

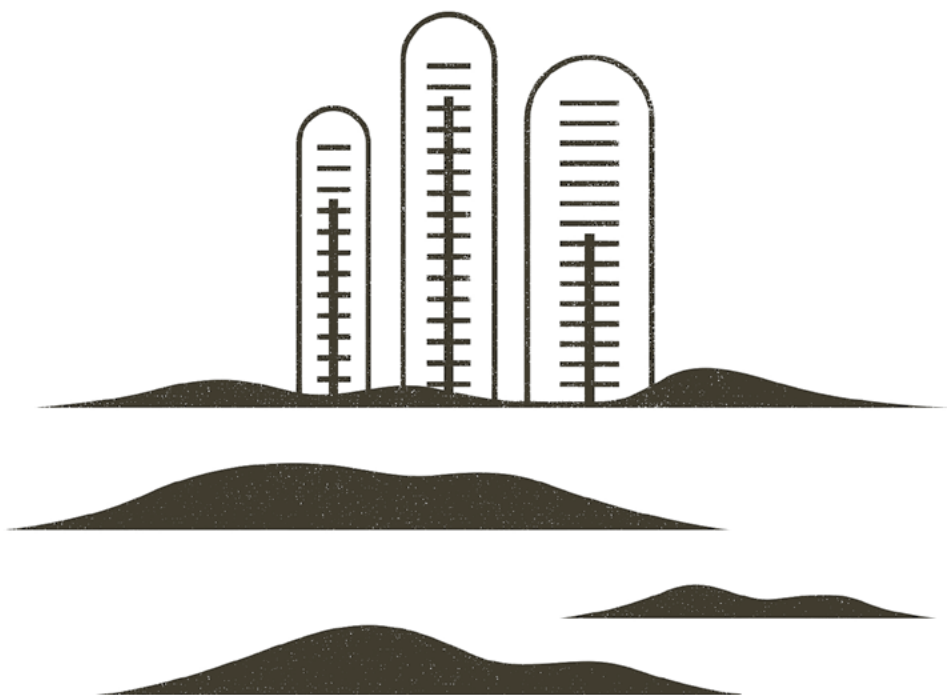
U Petrovových řádí chřipka – e-kniha

Copyright © Paseka, 2021

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

U PETROVOVÝCH ŘÁDÍ CHŘIPKA

U PETROVOVÝCH ŘÁDÍ CHŘIPKA

Alexej Salnikov

Přeložila Alena Machoninová

Kniha vychází s podporou Ministerstva kultury
České republiky

MINISTERSTVO
KULTURY

Петровы в гриппе и вокруг него

Copyright © Alexei Salnikov, 2017

Translation © Alena Machoninová, 2020

Cover Design © Filip Hřiba, 2020

ISBN tištěné knihy: 978-80-7637-066-1

ISBN ePUB: 978-80-7637-272-6

ISBN MOBI (Kindle): 978-80-7637-274-0

ISBN PDF: 978-80-7637-273-3

Věnováno mé ženě

Stačilo, aby Petrov nastoupil do trolejbusu, a téměř okamžitě se odněkud vyrojili šílenci a začali na Petrova dorážet. Byl jenom jeden, který nedorážel – tichý, kulaťouchý, hladce oholený stařík, co vypadal jako uražené dítě. Ale jak se Petrov na toho staříka díval, sám toužil vstát a urazit ho ještě víc. Takový se ho zmocňoval divoký a ničím nevysvětlitelný pocit, těsná kombinace nějakých chlupatých darwinovských sil s dostojevštinou. Jakmile si stařík Petrovova pozorného pohledu všiml, plaše se odvrátil.

Tenhle děda byl takříkajíc obecní blázen, Petrov ho potkával div ne od dětství, i mimo hromadnou dopravu. Byli blázni, co do Petrovova života zasáhli všeho všudy jednou, jako by se jenom jednou za třicet let vyhrabali z vesnice někde na osmém kilometru Sibiřského traktu a spěchali na trolejbus číslo tři, aby si na Petrovovi vylili svůj vztek – a navždycky potom zmizeli.

Byla babička, co Petrova pouštěla sednout, že prý Petrov je invalida, že má dřevěné nohy i ruce a rakovinu (rakovinu, tu nemá dřevěnou, má prostě rakovinu). Byl chlapík, co vypadal jako kovář ze sovětského filmu – chlap jako hora s tak mocným hlasem, až se zdálo, že se celý plechový trolejbus otrásá. Podobně se třese otevřená poloprázdná láhev, když kolem projíždí nákladák. Jedním bokem chlapík přimáčkl Petrova ke stěně a recitoval verše postarší průvodčí, protože se ukázalo,

že pod vatovaným kabátem, načichlým kovovými hoblinami, benzinem a naftou se skrývá něžné srdce básníka.

„Ale roky letí, naše roky letí jako ptáci,“ recitoval chlapík a slova „roky“ a „ptáci“ pronášel s procítěnou intonací.

Průvodčí poslouchala a nesměle se usmívala.

Často se stávalo, že si k Petrovovi přisedali lidé, co ještě nebyli tak staří, aby je bylo možné podezřívat, že trpí přinejmenším demencí, představili se a začali blábolit o rozkradeném stranickém zlatě, o bezplatných poukazech do ozdravoven, co dostávali každý rok, a o tom, že všichni, co jsou dneska u moci, by si zasloužili postavit ke zdi. Jakmile někdo z těch šilenců zmínil onu slovutnou zeď, Petrov si kdovíproč představil Putina s gubernátorem Sverdlovské oblasti Rosselem, jak čekají na popravu. Fantazie mu je vykreslovala stejně jako v televizi: Rossel se vesele usmíval a Putin byl vážný, ale s takovou nějakou ironií v očích.

Jednou se před Petrovem div neporvali dva důchodci. Hádali se, i když si mysleli to samé, ani jejich politické názory se příliš nelišily, a přece se přeli, Petrov už začal tušit, že něco tady nehraje, protože oba důchodci se shodovali i v tom, že Jelcina zlikvidoval Berezovskij, že Tádžiků je moc, že dřív existovala opravdová družba národů, kdežto teď jsou všude samí Židé a Jevtušenka na Nobelovu cenu nominují jenom proto, že odsuzuje holokaust. Takový pohled na dění kolem poněkud nabourával Petrovovu představu o elementární logice a Petrov pocítil, že přichází o rozum stejně jako ti dva

staříci, co se snaží pochopit, proč na sebe vlastně řvou. Všechno to mohlo skončit špatně, ale vtom trolejbus dorazil na konečnou, staříci vystoupili a pomalu se rozešli, každý po svém, byli klidní a všechno už jim bylo lhostejné, jako před hádkou, v níž si stejně neujasnili, za koho to byl největší med: za Brežněva, nebo za Brežněva?

I tentokrát Petrov stál a kymácel se na zadní plošince trolejbusu, držel se nahoře, lomcovala s ním chřípka a sám cítil, jak má pozměněné vědomí. V trolejbusu moc lidí nebylo, ale všechna místa byla obsazená a řidič na každé zastávce stále stejně žertoval:

„Pozor, dveře se nezavírají!“

Na zastávce Akademie architektury do trolejbusu nastoupil pečlivě upravený dědeček v čistém šedém kabátku, v šedých nažehlených kalhotách a s kufříkem na přezku. Dědeček měl bradku jako Lenin, Dzeržinskij nebo Limonov. Brýle se mu zamlžily, jak přišel z mrazu, začal si je utírat cípem své červeno-černě kostkované šály, a vtom ho pustila sednout asi osmi-letá holčička.

Stařík jí poděkoval a posadil se.

„A kolik je ti let?“ zeptal se po chvíli stařík holčičky.

„Devět,“ řekla holčička a nervózně zarachotila aktovkou za zády.

„A víš, že v Indii a Afghánistánu se můžou vdávat i sedmileté holčičky?“

Petrov usoudil, že blouzní nebo že se přeslechl, podíval se na staříka, ale ten dál pohyboval rty a vydával zvuky.

„Jen si to představ, už dva roky bys byla vdaná,“ stařík potměšile přimhouřil oči, „už dva roky bys šukala s manželem, možná bys mu byla i nevěrná. Všechny jste stejný děvky,“ uzavřel s týmž laskavým úsměvem a potměšile přimhouřenýma očima a hladil ji přitom po aktovce.

„Gorkého,“ oznámil řidič a otevřel dveře. Stařík chtěl pokračovat, ale vtom se bledý, hubený, asi sedmnáctiletý kluk, co seděl na sedadle vedle něj, jako by probral, přestal si přes oškrábanou jinovatku na skle prohlížet okolí, otočil se ke staříkovi, sundal mu brýle a dal mu jednu přes hubu – nečekaně, ale tak nějak obyčejně, ani ne moc hrubě. K nohám Petrova se jako puk dokutálela staříkova zubní protéza.

„Ty hajzle...“ rozčílil se stařík, „patnáct let jsem za tebe v Angole...“

„Pozor, dveře se nezavírají,“ upozornil řidič.

Kluk popadl staříka za šálu a jako psa, který se vzpouzí, ho rychle vyvekl z trolejbusu. Petrov se předklonil, aby z mokré gumové rýhované podlahy zvedl protézu a vyhodil ji ven, kde pokračovala exekuce. Dveře se zavřely a trolejbus vyrazil dál. Holčička si jakoby nic sedla na místo, které se uvolnilo u okna. Petrov se kdovíproč neodvážil posadit vedle ní a odešel k zadnímu sklu, které bylo téměř čisté, téměř bez námrazy. Přes sklo bylo vidět reklamu pojišťovny ROSGOSSTRACH, nalepenou z druhé strany okna, a tudíž zrcadlově obrácenou, a tak to Petrov četl jako HCARTS-SOGSOR, na reklamě byl z neznámého důvodu ještě

buldok, zvenčí zřetelný, zatímco z trolejbusu takový trochu rozpitý, úplně jako pes baskervillský zahalený v mlze. Kromě toho Petrov zadním oknem viděl, jak policie zatýká kluka i staříka, přičemž stařík se bránil a obratně tloukl policisty aktovkou, a ti s ním zase zápolili pěstmi a pendreký. Možná byl opravdu v Angole, pomyslel si lhostejně Petrov částí mozku, kterou obzvlášť silně zachvátil chřipkový žár.

Když perspektiva před Petrovem postupně skryla bitevní pole, začal si znovu prohlížet reklamu ROS-GOSSTRACHu a uvažoval o tom, jestli mají třeba Čínané taky zkratky, nebo si vystačí s hieroglyfy. Pokaždé když vydechl, cítil, jak strašné horko a prázdnost má v nosohltanu a jak je prostorný. Měl chuť na studenou limonádu, chtěl si zapálit a dát si aspirin a pak si ještě jednou loknout studené limonády a usnout.

„Dřív takové lidi považovali za svaté blázny,“ pronesl poučně hlas babičky za Petrovovými zády, „lidé si jich vážili, schválně za nimi chodili, ale teď? Jen se na to podívejte.“

„.....,“ pomyslel si bez zájmu Petrov.

„Jednu důchodcovskou,“ pokračoval hlas. „Jen se podívejte, co dávají v televizi, a člověka ani ke slovu nepustí.“

Petrova s jistým pobavením napadlo, že by bylo vtipné, kdyby se teď otočil a uviděl, že za zády má úplně prázdný trolejbus, ale hlasy by přitom zněly dál. Nicméně Petrov se neotočil. Začal se dívat na silnici, ale z toho, jak se valila zpod zadku trolejbusu, se mu

udělalo zle. Zvedl oči na auta, která jela za trolejbusem, a uviděl, že hned za nimi jede pohřební vůz, malinově červená dodávka se dvěma černými svislými pruhy přes celý předek. Člověk, který seděl v dodávce na místě spolujezdce, radostně máchal rukama. Nikoli Petrovovy oči, ale jeho rozpálená hlava zaostřila na člověka máchajícího rukama a vtom to Petrovovi došlo: má před sebou starého známého a známý mu ukazuje: hej, pojď sem. Petrov zalitoval, že si nesedl k holčičce, protože když naposledy toho známého, který se jmenoval Igor, viděl, všechno málem skončilo tak, že oba, Igor i Petrov, se v opici kdovíproč chtěli vypravit do Irbitu. Igor naštěstí už cestou na nádraží začal být sprostý na kolemjdoucí, a protože den odjezdu připadl na Den výsadekářů, cesta, která ani nezačala, skončila rvačkou, pitkou na ostrůvku u uralské zemědělkyně a písničkami o modrých baretech v partě nějakých osmahlých, tetovaných a svalnatých chlápků, co jako by se všichni naráz vyvalili z baru Modrá ústřice.

Petrov začal máváním Igorovi naznačovat, že ho pouští, ať se za dobrodružstvím vypraví sám. Petrov zároveň celým svým vzezřením dával najevo, že ne, že nemá kdy, že je mu špatně, tím spíš, že Petrovovi opravdu bylo špatně, a když uviděl Igora, ještě se mu přitížilo, ale ten jako by Petrovovi nechtěl rozumět a možná jeho zoufalá gesta vnímal jako zvláštní druh koketerie, protože Petrova kdovíproč považoval za duši party. Petrov se sice snažil Igora odmítnout, ale zároveň věděl, že je to marné, protože ještě nikdo

nevymyslel způsob, jak se Igora zbavit, když zatouží po splnutí duší a společnosti, musely v tom zkrátka být nějaké čáry. Aby ne, když tenhle mág dokázal bleskově opít policejní hlídku, která je jednou s Petrovem zastavila, takže všichni byli na mraky, a po Igorově přípitku „Ať vám všechno prochází jako tajemně!“ mu jeden obzvlášť rozcitlivělý policista málem daroval služební zbraň. Není divu, že už za okamžik Petrov i s trolejbusem stáli a Petrov, který se vzpouzel, rozpačitě se usmíval, snažil se bránit a cosi přitom trapně blekotal, byl přesazen do pohřebního vozu a přibližně po sedmi minutách si už s Igorem plastovými kelímky připíjeli nad víkem rakve, na kterou bryndali vodku, když dodávka brzdila nebo nadskakovala, a řidič se ustaraně zajímal: „Nevylili jste tam nic? Dávejte pozor. To mi tak ještě chybělo,“ už zjevně litoval, že kromě Igora v autě sedí ještě Petrov, protože bez něj Igor nepil tak nezřízeně, zatímco Petrov, ten už nelitoval ničeho, tak nějak bleskurychle rezignoval na vlastní podmínku: „Jednoho panáka a dost, pak mě vysadíte, když už to máte cestou.“ Igor začal přemlouvat řidiče, aby si s nimi dal aspoň malého panáka, ale řidič se pořád upejpal a tvářil se, jak je seriózní a zodpovědný.

„Jen co odvezeme tuhoše – pak s radostí.“

A Igor na to:

„To ti zdrhne, nebo co? Copak někdo bude stavět pohřebáka?“

Nakonec řidič do sebe přece jen jednoho panáka kopl, neměl sílu stát v zácpě a poslouchat k tomu

Igorovo přemlouvání. A pak si dal ještě jednoho, ale to už z vlastní iniciativy, a začal vyprávět, jak za sovětských časů studoval na námořní škole a že na mistrovství v Estonské SSR vyhrál v boxu stříbrnou medaili. Popis spletené cesty od budoucího námořníka a budoucího přeborníka k dnešnímu řidiči pohřebního vozu byl pro Petrovovu opilou a bolavou hlavu jako rána velkou měkkou palicí a jeho myšlenky se okamžitě rozlétly do dvou stran – na jednu stranu cítil tichou lítost nad řidičem a obdiv k jeho vyprávění, na druhou měl pocit, že o sebe si starost dělat nemusí, protože ani v minulosti žádné zvláštní ambice neměl, takže mu život v žádném případě nemohl přinést zklamání. Samozřejmě že i Petrov měl v životě drobné nepříjemnosti, ale ty s jeho životem nemohly tak úplně skoncovat, jako se to v mládí stalo třeba jeho kamarádovi Sergejovi. Mohlo dojít k nějakým těžkým ztrátám, něco se mohlo stát synovi: přece se ztratil kluk ze synovy vedlejší třídy, odešel někam s bruslemi a už se nevrátil. Manželka si mohla někoho najít, což by bylo logické, protože Petrovovi byli rozvedení. Ale co ještě se mohlo stát? Když se tak Petrov rozhlížel po vlastním životě, kdovíproč neviděl to, co bylo zjevné, že se podílí na únosu lidských ostatků, že se možná účastní i znesvěcení mrtvého těla, za což to mohl i s Igorem a řidičem pořádně schytat.

Řidič byl mezitím k nezastavení. Vyprávěl, že u nich v pohřební službě pracují v podstatě jenom takoví jako on. Mají tam například bývalého zpěváka, co se

od šesti let věnoval hudbě, ale dopadl, jak se říká, na hubu, z vlastní hlouposti, a snad ani ne z hlouposti, jako spíš proto, že štěstí střídá smůla a mnozí blízci do něj vkládali jakési naděje, jenže kromě nadějí do něj zjevně vložili i nějakou nezdravou dědičnost. Zpěvák byl z obyčejné dělnické rodiny, už ve školce si učitel hudby všiml, že má talent, v pubertě nepřišel o hlas a učitelé ve škole se s ním piplali, ale na konzervatoři vydržel sotva půl roku. A moc dlouho nezůstal ani v hudební rotě, kam zahučel potom, přistihli ho totiž, jak někde chlastá, a poslali ho do stavebního praporu. Pak následovala řada prací a kroužky umělecké tvořivosti, několik opuštěných manželek, alimenty – a neuběhlo ani dvacet let a zpěvák už se hrabal v uralské hlíně.

„No to je úplnej epos,“ zareagoval Igor na řidičovo vyprávění tak lhostejným hlasem, že Petrov měl chuť jednu mu vrazit. „A jaký tam ještě máte kádry? Co spisovatele nebo malíře...“

Petrov se v duchu při té otázce otrásl a pozorně se podíval na Igora, ale ten ani nezvedl pohled ze dna svého kelímku. V pohřební službě opravdu měli i spisovatele a malíře. Spisovatel, přesněji básník už nekonečně dlouho chodil do literárního studia Verš v nějaké knihovně při továrně Uralmaš.

„To bude nejspíš tam, kde pracuje moje manželka,“ řekl Petrov. „Říká, že je jí všech těch lidí, co se tam jednou týdně scházej, strašně líto, že by je nejradši v zasedačce zavřela a knihovnu podpálila, aby se už netrápili.“

„A co malíř?“ zeptal se Igor.

Malíř podle řidiče nebyl zas tak špatný, ale nedokázal malovat nic jiného než uralský les, kdyby aspoň maloval jakýkoli les, ale ne, malíř maloval jenom podzimní uralské krajinky s lesem a jenom výjimečně místo toho namaloval zátiší na téma dary přírody. Asi není nutné zdůrazňovat, že i dary přírody byly uralské a lesní: houby, jeřabiny. Malíř tvrdil, že téma uralského podzimu je nevyčerpatelné. Hlavní malířovo povolání byla tesařina, stloukal rakve. Když to řidič zmínil, Petrova mimoděk napadlo, jestli ten tesař svého času neudělal interiér jídelny ve čtvrti, kam Petrov ještě jako školák chodil na oběd za máminy stravenky z továrny. V té jídelně byly stěny obložené palubkami nalakovanými tak, aby vypadaly jako z dubu, a na stěnách visely podzimní krajinky a obrázky košů s houbami s jeřabinovým hroznem na vršku. Trochu z toho vyčnívala jenom obrovská reprodukce obrazu Tři bohatýři, co visela u vchodu, a transparent, který by Petrov nedokázal ocitovat doslova, nicméně si pamatoval, že na něm bylo něco o střízlivosti. Transparent a tři bohatýři Petrovovi v dětství splývali, zdálo se mu, že tři bohatýři představují ilustraci k transparentu, že Aljoša Popovič, který trochu sklouzává ze sedla, je opilý – a že Tři bohatýři jsou takovou satirou, která lidi vyzývá, aby se Aljošovi Popovičovi nepodobali. Petrov si ani nevšiml, že s každým vypitým panákem ztrácí stabilitu a sám se svojí pózou už dávno Aljošovi Popovičovi podobá.

Igor poprosil, aby mu řidič zastavil, protože jim došel alkohol. Petrov měl pocit, že řidič s úlevou vydechl a začal hledat místo, kde by co nejlépe zaparkoval.

„To už jsme vymlaskli láhev?“ zajímal se Petrov a hasil přitom opilostí a údivem.

„Ne,“ řekl Igor, „většinu jsem vypil já, ty ses nachomejt až ke konci, ale navrhuju, že budeme pokračovat.“

Když Igor otevřel boční dveře dodávky a Petrova ovanul svěží vzduch, ucítil, jak strašné je v autě dusno a jak strašně nasládle to tam páchne mrtvolou; ukázalo se, že Petrov si bezděky rozepnul ovčí kožich, protože horký pot se mu řinul po celém těle, jako by to nebyl pot, jako by Petrov právě vypnul sprchu a natahoval se pro ručník, zatímco po něm stékala voda.

„Půjdu s tebou,“ řekl Petrov Igorovi.

„Jasně, kluci, běžte se projít,“ podpořil je rychle řidič.

„Tak pojd,“ ochotně souhlasil Igor.

Petrov věděl, že Igor nesnáší samotu, i kdyby nakrásně odešel sám, vrátil by se s nějakou partou nebo by se nevrátil vůbec, kdyby si našel zajímavější společnost, ale Petrov dával přednost Igorově společnosti před společností řidiče, i když toho už znal dopodrobna, zatímco o Igorovi toho doposud moc nevěděl. Věděl jenom, jak se Igor jmenuje, víc nic.

Petrov se vyhrabal z dodávky a s požitkem vydechl.

Igor pochvalně zhodnotil Petrovův zevnějšek.

„Červenej seš úplně jako děda Mráz,“ prohlásil.

„Však už taky bude Novej rok,“ Petrov měl pocit, že těmi slovy tak nějak objasnil svůj stav, „navíc na mě

leze chřipka. A to mám syna v pátek odvíst nebo odvízt autem na besídku, teda jestli se do tý doby vůbec zmátořím."

Sníh na chodníku trochu zakřupal a Igor s Petrovem se vydali ke krámu přes cestu, Igor přitom zamýšleně nesl prázdnou láhev a držel ji dvěma prsty za hrdlo tak, že se nejistě komíhala ve vzduchu. Tak už ji někde polož, chtěl říct Petrov, ale Igor poctivě došel k nejbližšímu koši, který byl úplně prázdný, i když vedle se válelo tolik vajglů, jako by koš sám na někoho čekal a zapaloval si přitom jednu cigaretu o druhou. Igor hodil láhev do koše a ta uvnitř hrozně dlouho rachotila, jako by padala do odpadkové šachty osmipatrového věžáku.

"Takže ty pracuješ v pohřební službě?" zeptal se Petrov.

"Ale ne, prostě jsem cestou potkal známýho," odpověděl klidně Igor a jako by nabral vzduch, aby řekl, kde doopravdy pracuje, ale odmlčel se.

Na semaforu stejně nebylo co dělat, a tak se Petrov odhodlal a zeptal se:

"Vážně v tom autě máte mrtvolu? Nebo jste se domluvili, že mě postrašíte?"

"Až se vrátíme, koukni se sám," zasmál se Igor, "fakt tam leží mrtvola v obleku. Nějakej chlápek. Na jeho místě bych si dal líbit, aby mě tady na tom světě někdo takhle chvíli zdržel. Ty bys to snad odmít?"

"Nevím," zapochyboval Petrov. "Mně už to asi bude jedno. Ale příbuzný si musej dělat starosti, kam se

poděl. Asi jim není zrovna nejlíp, všechno maj přece rozplánovaný."

"Kdyby bylo na mně, schoval bych někde jeho ostatky do jednatřicátýho a podíval se, jak ho toho jednatřicátýho budou zahrabávat a jak pak budou spěchat, aby oslavili Novej rok."

Vtom si všimli, že jejich rozhovor poslouchá žena s asi šestiletým klukem, kterého drží za ruku. Stojí na červenou stejně jako oni a zírá na ně s otevřenou pusou.

"Ženská, co tady takhle stojíte," rozčílil se mírně Igor. "Běžte, nestůjte tady. Podívejte, už máte zelenou."

V půlce přechodu Igor společně s Petrovem ženu s dítětem, která se jim snažila utéct, dohonili.

"Ale ne," hned, jakoby zprostředka, začal Igor a budil dojem, že s tou ženou už nějaký rozhovor vedli, že ho přerušili a teď se vracejí k načatému, "jestli nikoho nemáte, tak to je jiná – to byl samozřejmě vtip."

Žena odtáhla dítě do obchodu, zjevně proto, aby byla blíž lidem a ochrance, jenže do obchodu zamířil i Petrov s Igorem, teprve u zeleniny ženu opustili a proklouzli do oddělení s alkoholem, kde se vyzývavě blýskaly nenačaté láhve a pohled znuděného zaměstnance ochranky v černé uniformě byl obzvlášť podezřívavý a pronikavý.

"Není nutný na mě takhle koukat," navrhl mu Igor.

A je to tady, napadlo Petrova s nepopsatelným smutkem, dokonce větším, než když ho Igor vytahoval z trolejbusu a přesazoval do pohřebního vozu.

"A to jako proč?" zeptal se zaměstnanec ochranky.

„No jednoduše z hlediska statistiky,“ vysvětlil Igor, „z obchodu ze všeho nejvíc kradou právě zaměstnanci, a vy se tu tváříte, jako byste hlídal pekelnou bránu, ale přitom tady možná celý den stojíte a přemýšlíte, jak byste něco svedl na provozní ztráty.“

Místo odpovědi zaměstnanec ochranky něco skepticky zamručel, ale přece jen se otočil.

Byl to neuvěřitelný obchod, hrála v něm hudba – ten samý Frank Sinatra zpíval pořád dokola Let It Snow –, všude visely malé věnečky z chvojí jako na památku neschetným mrtvým trpaslíkům, pod stropem byly zavěšené ozdoby a ležely i mezi láhvemi s vodkou a na regálech s jiným alkoholem a taky tam stála obrovská krabice s hromadou láhví Sovětského šampaňského za osmdesát rublů, světelné řetězy blikaly, respektive neblinkaly, spíš jako by v nich nepřetržitě pobíhali svítící mravenci, a celé by to bylo dokonale přednovoroční, kdyby všude, dokonce i v oddělení s alkoholem, nebyla cítit cibule.

„Tady jim snad chcíp Cibuláček,“ vyjádřil nespokojenost Igor.

Igora v obchodě celkově všechno veselí nějak přešlo: než si něco vybral v oddělení s alkoholem nebo v uzeninách, zboží si prohlédl, ani se ho nedotkl, dokonce se trochu odtáhl a mhouřil přitom oči, jako by trénoval nějaký potravinový tým, co se měl každou chvíli utkat s protivníkem, a na samotném Igorovi jako by ležela zodpovědnost za motivační projev a ten projev v něm zrál, zatímco se ploužili s košíkem podél regálů, takže Petrovovi začalo být zase horko a zase se cítil,

jako by se právě dosprchoval, ale tentokrát měl pocit, že vodu vypnul už poté, co se namydil, ale předtím, než z kůže stačil smýt pěnu. První slova ze sebe Igor vysoukal až u kasy, před pokladní ve firemní zástěře barvy zaschlé krve.

Svou pozornost Igor rozptyloval mezi ženou s dítětem, tu samou, z přechodu, která se za něj postavila jenom proto, že žádná jiná ze čtyř kas nefungovala, a pokladní. Zdálo se, že je chce sbalit obě.

„Šťastný Nový rok," řekl Igor pokladní, zatímco jejich košík s alkoholem a salámy jel po pásu.

„Vám taky," odpověděla komisně pokladní.

„Člověk by si u vás v obchodě pomyslel, že se neblíží rok žlutý krysy, ale kdoví," prohlásil Igor. „Nebolí vás z toho smradu hlava?"

„Mě hlava bolí ze zákazníků," řekla prodavačka. „Z takových jako vy. Nerušte mě laskavě."

Ta odpověď Igorovi stačila, aby pozornost od zaměstnankyně obchodu na chvíli odvrátil a začal vybírat kindervajíčko z regálu u kasy. Igor se ptal chlapečka, z jaké série by chtěl vajíčko, a žena, matka toho dítě, přitom na Igora namířila naprosto drtivý pohled, ze kterého se ovšem přitížilo jenom Petrovovi.

„A jaká se prodávají nejvíc?" zeptal se Igor prodavačky.

„Teď se prodávají všechna," odpověděla prodavačka a pípala přitom čtečkou na čárové kódy.

„A jaké chceš?" zeptal se Igor chlapečka.

„Nechce žádné," řekla žena-matka (nebo sestra, teta, kdoví).

„Ne, já chci autíčka," ochotně odpověděl chlapec, a žena ho tahala za ruku.

Celé se to zopakovalo několikrát, přičemž prodavačka vůbec neměnila intonaci, která podle Petrovových představ měla být s každým novým opakováním stále podrážděnější.

„Prostě se předvádí, nechte ho udělat, co chce, a dá vám pokoj," rovněž pokaždé zopakoval Petrov, i když si tím nebyl úplně jistý.

Petrov se nepletl: když Igor pořídil svůj nákup a dítěti koupil balení kindervajíček a několik čokoládových mincí ve zlatém alobalu, rozpustil se v záhadné mlze, to jest okamžitě ztratil veškerý zájem jak o prodavačku, tak o ženu s dítětem; žena s dítětem začala strkat nákup do tašky vedle Igora a snažila se chlapečka přimět, aby řekl „děkuju", ale ten mlčel, buď z trucu, nebo proto, že radostí oněměl. Petrov se od nich ode všech odvracel, bál se, že na někoho dýchne chřipkovým dechem, že někoho nakazí, a že mu tak pokazí svátek – utne ho jako smrček, hned pěkně u kořene.

Igor, jako by se ženou soupeřil, rychle naházел nákup do své tašky, bílé, ale s nápisem barvy zaschlé krve, a mlčky vyšel do venkovního soumraku, který už prosvítal zpoza skleněných dveří. Petrov dohnal Igora, který šel rychle zpátky k přechodu, a s mírným podrážděním se ho zeptal:

„Co to mělo znamenat?"

Igor si změřil Petrova pohledem shora dolů jako nebeštan, a nebylo vůbec jasné, jestli je na mraky, nebo

absolutně střízlivý (sám Petrov byl už trochu podroušený), nachový odlesk semaforu ležel na hustých, tmavých a nakrátko ostříhaných Igorových vlasech i na ramenou jeho tmavého kabátu a Igor se tvářil, jako by se chystal zeptat: A ty seš vůbec kdo? Místo toho ale prohlásil:

„Napadlo mě, že zatímco jsme se poflakovali po krámu, Vasilij mohl někam odjet.“

„Ne že mohl,“ ujistil ho Petrov, „na jeho místě bych, jen co jsme odešli, šlápl na plyn a zdekoval se.“

Přešli zpátky přes silnici; vypadalo to, že Igora myšlenka vyslovená Petrovem zaměstnala a chvíli trvalo, než ji strávil a našel nějaké protiargumenty, tím spíš, že smuteční dodávka na místě, kde ji Igor s Petrovem opustili, nestála.

„To je hňup,“ posmutněl Igor, „co hodlá dělat? Beze mě se z toho přece nevykroutí.“

Igor se na Petrova podíval úkosem a dodal:

„Koukej se zapnout, tohle už je moc. Co se tak potíš?“

„Mám přece chřipku,“ připomněl mu Petrov a zapínal si knoflíky na kabátu, „možná bych měl už taky domů. Můžeme zajít ke mně, je to kousek.“

Igor se ušklíbl. Vypadalo to, jako by u Petrova už někdy byl, jako by Petrovův byt byl něco úděsného.

„Jdi se vycpat,“ řekl Petrov, „já jdu.“

„To mě tady necháš?“ zeptal se Igor a v jeho hlase zněl tón kamaráda s přeraženým vazem v zasněžené tajze.

„No a jaký jsou plány?“ zajímal se Petrov už méně jistě.

„Můžeme zajet do Elmaše,“ odpověděl Igor, „můžeme si třeba chytit auto a vyrazit.“

„Paráda,“ řekl Petrov. „Tos trefil, jedu z Elmaše, abych se tam zase vrátil. Co tam jako budeme dělat?“

„A co budeš dělat doma?“ zeptal se Igor. „Budeš tam opuštěnej umírat?“

„Možná se staví syn nebo manželka,“ řekl Petrov, ale pak mu to došlo: „Budou se léčit, po svátcích mě čeká pěkněj záprah, víš.“

„Podívej, pěkněj záprah čeká po svátcích každýho,“ namítl Igor. „Bydlí tam jeden můj známej, píše disertaci z filosofie, a jestli ještě může mluvit, jestli se ještě nenamazal s místníma, tak když ho opijeme, ty jeho řeči maj větší účinek než tráva. Aspoň budeš mít s lidma o čem mluvit. V tý svý jámě pod autama toho stejně moc nezažiješ.“

To by ses divil, chtěl mu odporovat Petrov, ale Igor už stál na kraji silnice s nataženou rukou, ve které držel igelitku, a stopoval.

„No tak co zajímavýho se v tý tvý jámě děje?“ zeptal se Igor Petrova už v teple uvnitř volhy, kde si Petrov radši předem rozepínal knoflíky, aby ho zas nepolilo horko. Igor oběma rukama objímal igelitku položenou na klíně, igelitka měkce šustila a láhve v ní zároveň poklepávaly jako dřevěná polena přinesená ze zimy a jemně zvonily jako poháry. V autě to vonělo čerstvým mrazem zvenčí a sněhem, který tál na botách, ale tu vůni postupně vystřídala vůně automobilových potahů, stromečku nad předním sklem a cigaret. Petrov si

uvědomil, že už dlouho nekouřil, že si chtěl zapálit už v trolejbusu, jakmile vystoupí na konečné.

Řidič se pohupoval v rytmu jízdy a pozorně ve zpětném zrcátku sledoval Petrova. Z boku Petrov viděl, že řidič je hladce oholený nebo prostě hodně mladý, ale oči v odraze měl jako starý kníratý řidič tiráku. V autě byla tma, nicméně sváteční světelná výzdoba a přední světla aut stačily na to, aby Petrov viděl, jak je řidič naštvaný. Kdybys radši koukal na cestu, napadlo Petrova a zeptal se:

„Co kdybych si zapálil? Můžu?“

Řidič nehodlal na Petrova marnit svůj hlas, místo odpovědi jen zamítavě zavrtěl hlavou a pustil rádio, kde okamžitě, jako by čekali právě na ně, začali hrát novoroční písničku o ozdobách, svíčkách a prskavkách.

„No tak co v tý svý jámě vidíš?“ nepřestával dorážet Igor.

„Čeká nás tam vůbec někdo?“ zeptal se místo toho Petrov, protože neměl chuť vyprávět o autodílně a takhle narychlo si nedokázal vybavit žádnou vhodnou historiku, co by byla doopravdy zajímavá. „Nebo dál budeme trčet na mraze?“

„Tak tohle ti dělá starosti?“ zeptal se Igor, zavrtěl se, jednou rukou přidržel tašku, druhou začal šmátrat v černém kabátě, jako by hledal blechy, až nakonec vytáhl mobilní telefon, co vypadal jako krabička na mýdlo. „Co ty, máš mobil?“ zeptal se mezi řečí Igor a nehtem palce mačkal tlačítka na telefonu.

„Nemám,“ zalhal Petrov.

„Takže máš,“ uhodl Igor, ale vůbec se neurazil, „prostě nechceš, abych tě otravoval ještě po mobilu.“

„No, tak nějak,“ přiznal se Petrov. „Jedna věc je potkat tě náhodou, a úplně jiná – být s tebou ustavičně ve spojení.“

„Já se ale vůbec nevztírám,“ odpověděl Igor nepřítomně, protože už poslouchal zvonění v telefonu, který si přiložil k uchu. „Haló, Víto, to seš ty?“ zeptal se Igor, a jakmile ve sluchátku uslyšel odpověď, okamžitě se odpoutal od vnitřku auta a jako by se přemístil do jiného, Petrovovi nepřístupného prostoru, kde sídlily duše všech telefonistů. „Tady Igor,“ řekl Igor s takovou intonací, jako by byl na celém světě jediný Igor. „Hele, chceme se za tebou stavít s kamarádem ohledně té tvý disertace,“ řekl Igor a na chvíli kdovíproč pustil tašku a Petrovovi ukázal zdvižený palec. „Už habilitace?“ zeptal se bez údivu v hlase Igor. „Tím spíš se musíme zastavit a posoudit ji svěžím pohledem. Musíme si na ni, abych tak řekl, posvítit. Přesně tak, shůry. – A co teď vlastně děláš?“ zeptal se drze Igor po chvíli, co poslouchal opačnou stranu. „Máš práci? Ale prosím tě, Víto, nebuď k smíchu. Jede k tobě nemocnej člověk, chce si s tebou popovídat, a ty máš práci. Jakou ty máš práci? Je aspoň pěkná? Nenechám toho, dokud mi to neřekneš. Nepřestanu. Di si tam sám. Ne, ty. Ne, sám di někam. Tak co, je pěkná? Vážně je pěkná? Přijedeme, okoukneme ji, zhodnotíme, můžeme? Zkrátka, za chvíli jsme u tebe.“

Z takových řečí se Petrov potil i v rozepnutém kožichu, představa, že by se ocitl na místě člověka, kterého

Igor takhle přemlouval, ho děsila, protože Igor nikoho nepřemlouval, ale jednoduše pomalu konstatoval fakt, že se objeví, a oznamoval fakt, že zahajuje noční flám se spoustou alkoholu, což každému nemuselo hned udělat radost.

„Myslím, Víto, že mě vodiš za nos,“ s neúprosnou něhou pronesl Igor, „nikoho tam nemáš. Normální ženský se tě leknou, jakmile otevřeš pus, a studentky odrazuje to, že by se za tebou musely táhnout až na Elmaš. Nedej bože, abys v tom svým filosofickým sebemrskáčství, stoicismu, nebo kdovíjaký období zrovna prožíváš, jestli ne alkoholický, nepropadl, abych tak řekl, tý nejontologičtější řecký filosofii a nezačal někoho lákat do Gymnasia. Místní proletariát ti to trpět nebude.“

Po slovech o habilitaci a studentkách si Petrov najednou všiml, že Igor je přinejmenším o deset, ne-li o patnáct let starší než on, a začal si připadat cizí. Ani předtím nebylo jasné, proč se s ním Igor zahazuje, ale teď to nebylo jasné trojnásob. A taky nebylo jasné, proč po všech zjevných i skrytých urážkách Víta okamžitě nezavěsil, proč pokračoval v rozhovoru, ale jasné to nebylo jenom do chvíle, než Igor prohlásil:

„Já to zkrátka nepoložím a hotovo, nedokážeš se přestat hádat, dokud je o čem, jenže já mám kredit dobitej, můžu si teď zajet klidně do Tagilu, vrátit se a přijet k tobě, a když s tebou budu dál telefonovat, ty budeš dál stát u stolku a prskat na všechny strany.“

Když Igor poslouchal Viktorovy námitky, pokyvoval hlavou hluboko jako cirkusový kuň a povzdechl si:

„No dobře, když ne, tak ne. Přijedeme, uvidíme, třeba ještě změníš názor, a když ne, postojíme si na prahu jako děvčátka se sirkami, přitiskneme se k oknu, vydýcháme si tam kolečko a budeme se koukat na to tvoje štěstí... Ne, neděsí mě, že je to první patro, vždyť mě znáš. Ale ty se boj.“

Když Igor dotelefonoval, schoval mobil zpátky do svých útrob, objal igelitku a obrátil na Petrova spokojený obličej. Ne, opravdu mu musí být čtyřicet, napadlo Petrova, kterému bylo dvacet osm.

„Je samozřejmě proti, jenže nikdo se ho neptá,“ oznámil Igor.

„Přece jednoduše nemusí otevřít,“ napověděl Petrov.

„A my přece jednoduše můžeme klepat tak dlouho, dokud neotevře,“ odpověděl Igor.

„Může přece jednoduše někam odejít, zatímco jsme na cestě,“ řekl Petrov.

„Nemá jednoduše kam,“ řekl Igor. „Je mu zkrátka souzeno se dneska opít, sudičky mu už upředly nit nebo tak nějak.“

„Tak proč jsi mu volal?“ zeptal se Petrov.

„Je nutný ho předem trochu rozdráždit,“ odpověděl Igor, „víš, aby zuřil jako Minotaurus v labyrintu.“

Igor zase na chvíli pustil igelitku, zešklebil se a jednou rukou přitom předvedl rozzuřeného Minotaura.

Jak Petrov poslouchal ten cizí rozhovor, ani si nevěšiml, že řidič je odvezl někam na kraj města, který by se dal poznat za denního světla, ale teď jako by jeho topologie ustoupila do nastalé tmy a ztratila se

ve světlech, co bodala do očí, jenže i světla záhy přestala a volha vyjela na nějakou obloukovitou silnici bez konce. Po stranách silnice trčely malé pruhované sloupky, za sloupky rostly jehličnany s větvemi skloněnými pod tíhou sněhu. Pak probleskla známá dopravní značka s rezavou promáčklinou v pravém dolním rohu. Značka, která ohlašovala blížící se benzinovou pumpu, a značka, která následovala po sto metrech a varovala před šterkem létajícím zpod kol, okamžitě udělaly jasno v úmyslech mlčenlivého řidiče. Opravdu projeli kolem benzinky se stromečkem ozdobeným papírovým hadem a svítícím řetězem; nebylo jasné, zda stromeček odněkud přitáhli, nebo tam sám prozíravě rostl. Pár minut poté, co minuli benzinku, les začal pomalu řídnout a silnice obrůstala detaily předměstí: železnice pod automobilovým mostem, nějaké sklady bez oken a dveří, vzdálené věžáky, co byly semknuté do houfu, a přece vypadaly osaměle. Petrov, který celý život prožil v tomhle městě, tady nikdy nebyl a nikdy se na město nedíval z takového úhlu, a proto nedokázal pochopit, kde vlastně jsou. A pak přestalo být pomalu vidět i okolí, protože řidič volhy proklouzl do nějaké úzké uličky a opatrně projížděl mezi dvěma k sobě nakloněnými betonovými ohradami s ostnatým drátem nahoře. Zpoza ohrad vykukovaly budovy z malých tmavých cihel, s uzoučkými zaprášenými okny, a dokonce i přes okenní prach a úzký profil oken bylo uvnitř budov vidět nějaký prostor a v něm části velkých těžkých strojů, nějaké jejich rohy. A protože

jeli pomalu, stejně pomalu, jako na scéně s otáčecím mechanismem, kolem nich proplul muž, který stál s vlčákem v závěji. Muž močil do závěje a auta jako by si ani nevšiml a pes se díval, jak páníček močí. Ještě tam stál tovární komín, co trčel jako televizní věž, a z komínu stoupala bílá pára, která byla vidět dokonce i ve tmě na pozadí tmavého nebe.

Za průmyslovou zónou se začaly objevovat žluté dvoupatrové domky a černé dřevěné baráky, které byly taky dvoupatrové. Řidič to vzal přes dvory, nakláněl se a houpal na speciálních výmolech, co bývají jen ve dvorech, a před zraky Petrova se otevřela veškerá nádhera dvorů s jejich utajenými obchody, co znají jenom místní, s dětskou poliklinikou nebo školkou schovanou v přízemí domu (uvnitř se svítilo a bylo vidět stěny pomalované hravými zvířátky). Na docela kratičkou chvíli jako by vjeli na ulici nebo dokonce křižovatku, ale byla tma a Petrov si nebyl jistý, jestli je to plnohodnotná ulice nebo křižovatka, nebo jenom nějaký vrtoch krajinářského architekta. Auto vyrazilo do kopce a ukázalo se, že na kopci je supermarket Kirovskij, pak dál kličkovalo mezi keři, nedalekými vchody do domů a betonovými bloky, co stály v cestě. Petrov měl z toho kroužení pocit, že se vracejí zpátky.

„Jo, tady,“ řekl Igor a auto zastavilo.

Místo toho, aby Igor vystoupil na svojí straně, vystřčil Petrova decentně ven, sám vyskočil a Petrova vedl podél krátkého dřevěného plotu, za nímž stál zasněžený zahradní gril. Volha, kterou opustili, všelijak couvala,

aby se otočila, a vyrazila zpátky, což nebylo jednoduché, protože cesta nebyla odklizená. Div ne za ruku Igor odvedl Petrova ke dveřím, které byly celé pobité tlustou vrstvou koženky a po obvodu černou plstí, Petrova Igor postavil pod lampu nad vchodem, strčil mu do rukou igelitku a zabouchal na dveře. Místo odpovědi na jeho hlasité a zároveň jemné bouchání se ozval jenom vítr, který obzvlášť tence zahvízdal v plaňkách plotu.

„To je úžasný,“ pronesl Petrov a zapínal se.

Ale vtom uvnitř domu cosi dřevěně zaskřípalo, jako by hned na několika místech naráz, a dveře se otevřely dovnitř. Na prahu stál Viktor Michajlovič, zákazník autoservisu, ve kterém Petrov pracoval. I když Viktor Michajlovič byl v servisu naposledy před třemi lety, Petrov si moc dobře pamatoval, jak opravovali podvozek jeho gazíku, jak mu měnili převodovku, jak musel Viktora Michajloviče doslova nutit při koupi každého nového náhradního dílu pro jeho vlastní auto a jak z něj pak ještě tahali peníze za práci, pročez jako za trest za jeho lakotu se tomu autu zasekl motor jenom pár hodin poté, co ho vyprovodili z autodílny. Viktor Michajlovič škemral, žadonil, aby mu vzali auto zpátky, sliboval hory doly, ale ve všech servisech v okolí ho dávno znali a na sliby mu neskočili, takže Viktoru Michajlovičovi nezbylo než táhnout, odkud přišel, a hledat důvěřivé hlupáky někde jinde, kde ještě nebyl taková známá firma.

Petrov si Viktora Michajloviče zapamatoval jako poměrně urostlého chlapa, ale teď, po několika letech,

co ho Petrov neviděl, mu připadal ještě větší. Dokonce mu přišlo neuvěřitelné, jak se Viktor Michajlovič vůbec dostane domů, jak se vejde do tak úzkých a nízkých vchodových dveří. Kromě jakýchsi vatovaných kalhot měl Viktor Michajlovič na sobě ještě turecký svetr hořčičné barvy, jaký člověk nosí už jenom na chatě na zahradě, když je zima, a na břicho toho svetru se skvěl nápis „Team boys“, který zevnitř napínalo bujné tělo pána domu. Viktor Michajlovič zvláště opilecky potahoval nosem, jako by se každou chvíli hodlal pozvracet. Viktor Michajlovič se trochu kymácel.

„Tak přece jenom jste dorazili, pojd'te dál,“ řekl Viktor Michajlovič, horko těžko se otočil v těsné předsíni a začal šplhat nahoru po schodišti, které mu bylo úzké.

Igor si vzal od Petrova igelitku a vklouzl dovnitř. Petrov vykročil za Igorem, zavřel za sebou dveře a uslyšel zřetelné klapnutí zámku. V předsíni byla zima jako ve venkovském domě, u dveří se o zeď opíralo několik lopatek, hrablo na sněh a koště, vedle něj stál rýč s kusem hlíny, co tam byl zapomenutý nejspíš ještě od podzimu. Na zdi visel elektroměr, který hučel jako elektrické křeslo během poprav.

„Zhasněte tam,“ zavrčel Viktor Michajlovič odněkud shora.

S jistou námahou Petrov na zdi vypátral popelavý vypínač, tak starý, že takový model Petrov naposledy viděl v komunálce, kde bydlela jeho babička z matčiny strany, přičemž to bylo asi před dvaceti lety. Od vypínače nahoru vedla šňůra, co vypadala jako obyčejná

šňůra na prádlo. Petrov cvakl páčkou vypínače a okamžitě nastala naprostá tma, teprve po pár vteřinách dveře nahore zaskřípaly a odkudsi shora se objevilo žluté světlo, které jako by se odráželo ode zdi. Petrov se orientoval podle Igora, který šustil igelitkou a látkou kabátu, zdráhal se natáhnout před sebe ruku, aby hlavou nevrazil do případné starožitnosti nastražené cestou, ale zábradlí se mu nahmatat nepodařilo, a tak vyrazil za Igorem.

Na podestě mezi přízemím a prvním patrem visel lavor, který už bylo vidět ve světle, co se probíjelo škvírou z pootevřených dveří. Za dveřmi byla ještě jedna předsíň, tentokrát už vytopená. Petrov čekal, že uvidí děsivý staromládenecký brloh, a byl poněkud překvapený, když nalevo od vchodu našel vestavěnou skříň se zrcadlem, laminátovou podlahu, malinově červené závěsy se střepečky na dvojích, Petrovovi viditelných dveřích, přičemž jedny zjevně vedly do kuchyně a druhé do obýváku. Viktor Michajlovič provrtával hosty zlýma, obrovským (od narození) a světlýma (z alkoholismu) očima, sundal jim kabáty a čepice a všechno to pověsil na ramínka, Igorovi z rukou vytrhl igelitku a odešel za jeden malinově červený závěs, za ten, co byl naproti vchodu. Igor měl pod kabátem oblek, který vypadal jako pohřební, jako by ho stačil svléct z nebožtíka v dodávce, Petrov si v džínách a svetříku načichlých benzinem připadal podobný Viktoru Michajloviči, což se mu vůbec nezamlouvalo, nechtěl s lety nabrat, tím spíš takhle.

„Přezůvky sis pořád nepořídil?“ zeptal se Igor a boty postavil do botníku.

„Počkej, houknu na svého cvičenýho jezevčíka, ten ti je přinese,“ odpověděl Viktor Michajlovič s takovým sarkasmem, aby Igorovi došlo, že žádné přezůvky nebudou.

„Šmarjá,“ řekl Igor, „ty se furt zlobíš za to, co bylo posledně?“

„I za to, co bylo předposledně, za to taky,“ řekl Viktor Michajlovič a bylo přitom slyšet, jak odšroubovává víčko od láhve a jak nalévá vodku do panáků.

Igor čekal, až se zuje Petrov, do kuchyně nespěchal, i když Petrovovo chřípkové manévrování s tkaničkami sledoval netrpělivě.

„Mimochodem svému synovcovi jsem to zařídil i bez tebe,“ řekl Igor. „Je na medicíně.“

„Na jaký medicíně?“ užasl Viktor Michajlovič. „Vždyť je to debil, moc dobře si ho pamatuju.“

„Debil sice je,“ prohlásil Igor, „ale už je ve třetáku.“

„A tohle je taky synovec?“ zeptal se podezřívavě Viktor Michajlovič a půlkou obličeje vykoul zpoza závěsu.

„Skoro,“ řekl Igor. „To je můj dobřej známej a soused z chaty. Jednou nám u divadla chtěli natlouct paragáni.“

„Jakýpak chtěli,“ přispěchal se svou troškou Petrov, který se nakonec vypořádal s botami a narovnal se, načež ho málem přepadl nenadálý záchvat kašle, „nechtěli, jednoduše nás zmydlili.“

Igor na Petrova obrátil obličej, ve kterém se zračil mírný údiv.

„Ale nech toho," řekl Igor. „Nic strašného to nebylo, chvíli jsme se pošťuchovali, probrali jsme život. Když se nikdo neválel na zemi, tak to žádná rvačka nebyla. Nemám pravdu?"

Petrov, kterého přece jen notně zvalchovali, bezděky vydal zvuk jistého nesouhlasu s Igorem.

„Jak je to možný, Igůrku?" zeptal se Viktor Michajlovič. „Ty ses z toho nedokázal vykecat?"

„No, tak nějak," pokrčil Igor rameny. „Na svoji omluvu chci říct, že nás přece jenom nezmlátili. Jediný, komu bych to dovolil, jsou horníci. A i to jenom kdybych neměl pravdu. A já mám pravdu vždycky."

Když si Igor s Petrovem jeden po druhém umyli ruce v koupelně, přemístili se do kuchyně, k malému čtvercovému stolku přikrytému tuhým igelitovým ubrusem, pročez Petrov, když se dotýkal jeho kraje, v krku kdovíproč ucítil angínový knedlík, hrubostí ten ubrus připomínal modré gramodesky všité do časopisu Kolobok. Petrov se díval na modrý plamen pod konvicí žlutou stářím, co měla tvar polokoule, a začal cítit, že v domácím teple se sám ohřívá jako konvice, i když ne, horko v Petrovově těle nebylo tekuté, nebylo jako v konvici, bylo spíš jako u cihel v peci – suché, teplé a trvanlivé. Petrovovi vlastně nezbývalo nic jiného než trpět a opíjet se, protože jakmile si Igor a Viktor Michajlovič sedli ke stolu, pustili se stejně jako předtím jeden do druhého a dštili na sebe síru. Špičkovali se a za arbitra si kdovíproč vybrali Petrova, ale ten mohl nanejvýš něco zahuhlat, protože co je za vzájemným

špičkováním, většinou chápal jen částečně. Petrov už například věděl, že Viktor Michajlovič přednáší filosofii, a i když nevěděl kde, mohl aspoň pochopit, proč se Igor ptá, jaké to je rozvracet vzdělávací systém, a tudíž částečně i sám princip státu a být zároveň tradicionalista. Zato protitah Viktora Michajloviče, který tvrdil, že kdo jiný než Igor by měl vědět o rozkladu, základech, státnosti a půdě, Petrov vůbec nechápal, ale když ta slova uslyšel Igor, začal se úlisně usmívat a spustil cosi o Olešovi a závisti. Viktor Michajlovič odtušil, že závist s tím nemá nic společného, zato údiv nad takovým Igorovým chováním, ten je na místě.

Asi po dvaceti minutách už Viktor Michajlovič na Igora málem řval s obličejem rudým vypětím, a aby to bylo přesvědčivější, píchal kdovíproč ukazováčkem mezi panáky.

„Civilizace vznikla na Blízkým východě a taky tam zůstala! Barbary ze severu neměli pouštět ani na do-
střel! Vře to tam i bez Evropanů, proč ještě přilívat olej do ohně?! Všechno, co je víc na sever, to je smetí, smetí, to mi věř! Na Blízkým východě se objevilo všechno, co pak barbaři zmrvili pro vlastní užitek! Každý počáteční projev sebemenší kultury! I když vy jste taky dobrý! Jako magoři jste se piplali s tou svojí vírou v jedinýho boha! A komu jste ho naservírovali, komu jste přinesli všechno hotový – plody mnoha tisíc let náboženského myšlení? A vidíš, dokonce i Arabové, který teď prohánějí po celém světě, si dokázali osvojit, co je to jeden bůh! Arabové! To proto, že tam na tý poušti je možná

opravdu něco svatýho! Jakmile se myšlení pohnulo na sever – nastal konec. V co teď věříme? Správně! V Otce, Syna a Ducha svatýho, to znamená v Jupitera, Herkula a Merkura v jedný osobě! A když půjdeme ještě hloub, tak v Dia, Herakla a Herma! Samozřejmě, kdekdo mi namítne, že ne, že bohoslovecký myšlenky překročily tyhle konvence. Nic takovýho! Pro obyčejný lidi je to doopravdy Zeus, Herakles a Hermes. Víš přece, jak si tam malujou černýho Ježíše k vlastní podobě? Tady je to stejný, prostě jsme si to adaptovali, část mýtů jsme zavrhnli, jako že už nejsme pohani, jenže ve skutečnosti pohani jsme. Teologie si hledá všelijaký úhybný cestičky od týhle analogie, ale ve skutečnosti je to tak, všichni svatý patroni kdečeho vedou rovnou k pohanství. Pro ty nestálo za to umírat na kříži! Ať se modlej ke svému řecko-římskému panteonu! Musíme se s Arabama usmířit a žít si podle svýho!"

„Aby tě z toho náboženskýho vytržení nekleplo," řekl Igor, který si dělal legraci, ale možná i obavy.

„Aspoň sami se sebou jsme neměli bojovat!" pokračoval Viktor Michajlovič, jako by Igora neslyšel, a bříchem se navalil na kraj stolu. „Aspoň to jsme dělat neměli! Rozumíš?! Rozumíš tomu? Ajajaj, máme chrám, a vy ne! Ajajaj, vy máte chrám, zato my nejsme vidláci! Copak je to normální? Prd, přilítli sousedi a celou tu sebranku na dva tisíce let rozprášili!"

Igor se rozesmál.

„Měl bys teď sedět u stolu s mým strýcem!" řekl Igor a dál se chechtal. „Ten by ti tu hubu nevymáchanou

zacpal tvým vlastním velmocenským šovinismem, pokud by to s ním ovšem nesešlo dřív z toho tvýho stručnýho převyprávění biblický historie."

"No tak tos měl přivést strýce, a ne tohohle," Viktor Michajlovič se podíval na Petrova a ve snaze zformulovat jeho podstatu se zamračil, jako by měl zácpu, „tohohle nemluvu. Kdo to vůbec je? Nějakej tvůj tajemník?"

"Povídám, že je to můj známej," řekl Igor, „nevím, kde pracuje."

Petrov měl dost rozumu na to, aby řekl, že je instalatér, ale Viktor Michajlovič, který se pohupoval a mračil, si stejně Petrova pozorně změřil.

"A v autoservisu jsi nikdy nepracoval?" zeptal se Viktor Michajlovič.

"Ne," odpověděl Petrov.

"Jenom aby," pohrozil mu prstem Viktor Michajlovič.

Celkově pravděpodobnost, že v něm Viktor Michajlovič pozná automechanika, byla minimální, všechno tu hrálo Petrovovi do ruky – jiné oblečení, hlas změněný nachlazením i doba, co uplynula od chvíle, kdy se Petrov hrabal v tom těžce zkoušeném gazíku. Petrov si dodnes pamatoval, jak se gazík nakláněl nalevo dopředu, když do něj Viktor Michajlovič nasedal. Pro každý případ ale Petrov sklopil pohled před pozornými očisky Viktora Michajloviče, v jehož duši automechanici zjevně zanechali obzvlášť hlubokou ránu, a tváře těch, kdo mu ublížili, dál pluly v jeho paměti, a bojovat

s tou horou masa Petrov neměl chuť, neměl na to zdraví a ani místo na to tady nebylo.

„Moji sousedi jsou úplný kretění,“ změnil najednou téma Viktor Michajlovič, když se dostatečně vynadával na Petrovův neveselý ksicht. „No kdybych se s nima potkával u východu, to by ještě šlo, jenže víš, jak to tu vypadá. První patro je moje a vchod do domu je taky můj, a z druhý strany bydlej lidi v přízemí a ty maj taky vlastní vchod. Přece nebudu obcházet celej dům jenom proto, abych si s nima popovídal. A soused nalevo, to je taky pěkněj dáreček, jednoduše vezme sních, odhrabe ho ke mně a odjede – prej že já jsem teď stejně nepojízdněj, takže se můžu škrábat přes ty hromady. A jejich zasranej pes, štěká a štěká – haf, haf, haf. Jaký haf, haf, haf? Štěká na lidi, na psy i na kočky, a když je úplněk, tak ta mrcha vyje. A když není úplněk, tak chodí sem a tam a rachotí řetězem. Hlídá. A řetěz má takovej, nevím, museli si ho nechat speciálně vyrobit, aby dělал takovej bordel. Čert ví.“

Po psovi na řetězu v myšlenkách Viktora Michajloviče došlo k evidentnímu asociativnímu skoku. Ačkoli i předtím, když se Viktor Michajlovič díval na Petrova a začal mluvit o tom, jací jsou jeho sousedi kretění, byl ten skok asociativní, ale to si Petrov nechtěl přiznat.

„Pánové,“ promluvil Viktor Michajlovič, „jsme připoutaní k hmotě. Ať si lidi říkaj, co chtěj, ale dokonce i informace jsou materiální a nejsou zbavený okovů hmoty. Vemte si třeba knížku. Fotony se odrážej od jejích stránek a určitým způsobem ovlivňujou neurony

v mozku. Učitel rozechvívá prostředí kolem sebe s pomocí hlasivek a působí na neurony žáků skrze ušní bubínky. Jiná věc je, že ta samá knížka, bez benzínu a elektřiny, když prostě leží na stole, představuje prakticky nevyčerpatelný zdroj informací. Jedna generace za druhou z ní můžou čerpat znalosti, dokud se knížka nerozpadne. Vyslovený slovo se v lidském prostředí může rozmnožovat, jako by bylo živý, slovo je v podstatě něco jako kvantum světla, má hned několik podstat, jenom světlo může mít korpuskulární a vlnovou podstatu naráz, kdežto myšlenka – a spojení konkrétních molekul v neuronech, když člověk vyslovuje myšlenku nahlas – je naprosto konkrétní, měřitelný vlnění vzdušného prostředí, myšlenka vyjádřená na papíře je vůbec nějaký nepředstavitelný spojení mechanismů rozpoznávání obrazů, samotnejch obrazů a nepřetržitýho ping-pongu fotonů mezi mechanismem rozpoznávání obrazů a samotnejma obrazama. A vůbec je zajímavý, že na kvantový úrovni se, hrubě řečeno, hlava neliší od prdele, prostředí, ve kterém existujeme, se neliší od nás samých, vzduch, co dýcháme, jídlo, který jíme, se proměňuje v nás, kde je ta hranice mezi náma a prostředím? Proč my, v podstatě abstraktní oblak elementárních částic, můžeme pohybovat oblakem elementárních částic, co nás tvoří, ale nemůžeme stejným způsobem pohnout třeba horou? Respektive je jasný, že s pomocí nástrojů můžeme pohnout i horou, ale proč nemůžeme dát hoře svoji vůli a pohnout jí? Žádná hranice přece neexistuje."

„Hele, může se tady u tebe kouřit, nebo pořád ne?“ skočil mu do řeči Igor, a vyslovil tak nahlas myšlenku, která už dávno trápila Petrova.

„Ne,“ kategoricky prohlásil Viktor Michajlovič, „všechno tady nasmrádne.“

„Ale prosím tě,“ řekl Igor, „za den se to vyvětrá.“

„Běžte ven,“ nařídil jim Viktor Michajlovič, „ale vajíčky mi na zahradu neházejte. Házejte je k sousedům, k tomu psovi.“

Igor s Petrovem zopakovali proces oblékání v opačném pořadí a šli ven. Viktor Michajlovič to s rámusem, který dělal sousedovic pes, zjevně přeháněl, protože kromě větru mezi plaňkami plotu nebylo nic slyšet. Sám Viktor Michajlovič přes svůj demonstrativní odpor ke kouření za chvíli vylezl z domu a začal s mírným opovržením sledovat kouřící hosty. Sám měl v ruce láhev, ze které si občas trochu přihnul, jako by jenom ochutnával.

Když Igor s Petrovem vykouřili každý jednu cigaretu, rozhodli se, že si jich dají ještě několik – do zásoby. Petrov, který se citelně zahřál uvnitř domu i uvnitř sebe za dobu, co seděli v kuchyni a co Viktor Michajlovič zapaloval hořák pod konvicí a pak ho zase vypínal (nebylo jasné proč, kávu ani čaj nikomu nenabízel), s potěšením plnou hrudí vdechoval zdánlivě chladivý vzduch, který jako by se jen občas dostal do špatné dírky, a tehdy se Petrov dusil kašlem.

„Přestaň kouřit,“ řekl Viktor Michajlovič během jednoho takového záchvatu kašle.

„Nějak není slyšet toho tvýho slavnýho psa,“ upozornil Igor na to, čeho si Petrov všiml hned.

Ale Viktor Michajlovič se místo vyprávění o psovi, jakoby osvícený zjevem Igora v kabátě přehozeném přes ramena a černém obleku, pustil do víru domácí politiky.

„Tohle všechno není vůbec nutný,“ řekl Viktor Michajlovič a prstem ukazoval na Igorovu tmavě šedou kravatu. „Volební systém se sám dávno zdiskreditoval. Nic nemůže zaručit, že zvolený člověk bude dělat to, co slíbil. Musí se na to jinak. Potřebujeme loterii. Náhodná volba z řad občanů. Stejně neexistuje žádná záruka, že lidi člověka nezvolili jenom proto, že měl dobrou píár. Dopadá to tak, že lidi nevolej ty, co by mohli dobře řídit zemi, ale ty, co ji řídit chtěj. A v tom je obrovská rozdíla. Vláda se v podstatě povyšuje na něco absolutního, všechno se točí kolem týhle vlády. Jakmile se objeví loterie, přestane mít smysl kontrolovat média, kupovat hlasy, kompromitující materiály a všechny tyhle krávy. A hlasování by se mělo přenést na konec funkčního období, jestli se prezident lidem líbil, ať jde do důchodu, jestli ne, ať jde do basy. I když basa, to je možná moc, ale nějaká zodpovědnost nutná je. Z prezidentské vlády se musí udělat posvátná povinnost obrany vlasti, aby člověk od školy věděl, že se může dostat do prezidentského křesla.“

„A co uděláme s parlamentem? Kde ho vezmeme?“ zeptal se Igor. „Celý systém se musí kvůli týhle loterii změnit, nebo neví.“

„I tady se dá něco vymyslet,“ řekl Viktor Michajlovič, „taky nějaká zodpovědnost, aby si tam nemysleli, že jsou na dovolený.“

Igor a Viktor Michajlovič se začali přít, Igor trochu posměvačně a z výše svého neznámého postavení a Viktor Michajlovič se zápalem pubertáka, pouklil svoje i tak obrovské oči a hlas mu přeskakoval do pisklavé polohy. A Petrov si při pohledu na spoustu sněhu kolem, na čtyřpatrový dům přes cestu najednou vzpomněl, jak ho na besídce v raném dětství žena nebo dívka, co hrála Sněhurku, vzala za ruku, a tu ruku měla tak ledovou, že maličkého Petrova napadlo: Je opravdická. Spor ze strany Viktora Michajloviče byl stále rozpálenější a rozpálenější se cítil i Petrov, byla to už horečka, co balancovala na hranici zimnice, jako by ta Sněhurka z dětství Petrovovi nestrčila ruku do dlaně, ale za límec, a možná dokonce ani ne za límec, ale rovnou mu ji prostrčila u břicha pod košili a dotkla se jeho žeber. A taky Petrov tenkrát usoudil, že Sněhurka je opravdická nejen kvůli její studené ruce, ale i proto, že když se na ni podíval, měla strašně bílý obličej. Teď Petrov chápal, že byla jenom nalíčená, ale v dětství ta bledost na Petrova udělala obrovský dojem.

„Jo? A vycházet z toho, že většina se nemůže mýlit, to není utopie? Dnešní demokracie je založená na tom, že průměr je pravda, ale tak to není. Dnešní demokracie stejně tak věří v nějakýho voliče, co se vznáší ve vakuu,“ vykřikl Viktor Michajlovič zoufale. „Vem si třeba moji sestru. To je hrůza, a ne volič – je naprosto šílená.“